Saraswata Niketanam,
VETAPALEM.

ఎవరి దోషం?

శ్రీ రాజారావుగారు

"అమ్మా వీణా! వద్దుసుమీ, నీవు అడియాస పెట్టుకుంటున్నావు. ప్రపంచమంతా ఎన్నివిధాలుగా అనుకుంటున్నారో వినడం లేదు? తీరా వాళ్ల తండ్రిగారు ఒప్పుకొనకపోతే నీ జీవితం అధోగతి పాలైపోతుంది. తండ్రిమాట జవదాటలేక నీజీవిత కుసుమాన్నితన్ని పారేసి మరో అమ్మాయిని వివాహంచేసికుంటాడు. అప్పుడు నీ గతేమాతుందో ఆలోచించుకో. శతవిధాల చెప్పుతున్నాను. తర్వాత నీయిష్టం" అన్నది కూతుర్ని మందలిస్తూ, తల్లి విజయలక్ష్మి. చావడిలో యెవరూ లేరు తల్లీకూతురూ తప్ప. చంటిపిల్లలు ముగ్గురూ దొడ్లో ఆడుకుంటూన్నారు.

"అమ్మా, అనుభవం ఉన్నవారు మీరే యిల్లాంటి మాటలాడుతున్నారా? మీరెరగనిదేమున్నది? అది అసాధ్యం. క్షమించండి. అయినా యిప్పుడా గొడవెందుకు? నా అదృష్టం యలావుంటే అలాగె అవుతుంది" అన్నది వీణ స్త్రీ సహజమయిన సిగ్గు నభినయిస్తూ. వికసించిన కలువల్లాంటి కళ్లు "ఆ ప్రసంగం యిప్పుడువద్దు"అని అతిదీనంగా వేడుకుంటూన్నట్టు కనిపిస్తూన్నవి.

"వీణా, నీకు ప్రపంచానుభవంలేదు. అతి మధురాలైన నీ అభీష్టాలన్నీ నెరవేరుతే జీవితం స్వర్గతుల్యమే అవుతుంది. కాని వాటికి యేకొంచెం అటూయిటూఅయినా జీవితం దుర్భరం అవుతుంది. నేను చెప్పుతూంటే వేరే అభిప్రాయపడి ఆ ప్రసంగాన్ని యిప్పుడు తోసివేస్తూన్నావు. కాని నిన్ను కనిపెంచినందుకు మావల్ల దోషంలేకుండా చెబుతూన్నాం. నీ అభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా మేమెప్పుడూ అనుసరించము కాని మా విద్యుక్తధర్మంగా మేము చెప్పవలసిన మాటలు చెప్పడం మావిధి. ఆతర్వాత కష్టసుఖాలు నీవి. కనుక నిశ్చయించుకో" అన్నది విజయలక్ష్మి.

ఈ ప్రసంగానికి ప్రత్యుత్తరం యివ్వడం వీణకు చేతకాలేదు కండ్లవెంబడి నీళ్లుగిఱ్ఱున తిరిగినై. ఈ విషయం ఎత్తినప్పుడల్లా ఆ అనుభం మామూలే. కాని యిక సహింపలేక పోయింది.

"అమ్మా, ఆయన తలిదండ్రుల్ని ఒప్పించే పూచీ తనపైన పెట్టుకొని నాకు అభయహస్తమిచ్చారు." అన్నది. ఈ మాటలంటూండగానే అతి మధురమైన తలపులు మెరుపులా మెరిసిపోయినట్లు, సిగ్గుపడి యిక మరితలెత్త లేకపోయింది వీణామయి.

"అమ్మా, ఆయనకు నీయందు అవ్యాజమయిన ప్రేమున్నదని నేను సందేహించడం లేదు. అతి గంభీరమయినప్రేమ నీమీద ఆయనకుండి యుండవచ్చు. కాని ధనికులైన వారి తండ్రిగారు మీ యిద్దరి వివాహానికి యిష్టపడతారని నేను నమ్మలేకపోతున్నాను. ఆయన యెంత ప్రయత్నించినా తండ్రి అనుమతించకపోతే వివాహం జరగడం అనిశ్చయం. మాటలు వ్యవహారానికి

అయోగ్యాలు. వాగ్దానం ఆచరణలో పెట్టడం సులభంకాదు. ఆయన తండ్రి ఛత్రాధి కాం. ఈయన స్వతంత్ర జీవితాని కవసరమయిన విద్యాశక్తులనింకా సంపాదించలేదు. అంతేకాదు 'తండ్రిని అనుమతింపజేస్తా' నన్నే కాని, ఆయన అంగీకరించకపోతే యేమి చేయాలో యింకా ఆలోచించడంలేదు. నిన్ను బలవంతపరచి నీమనస్సు మార్చుదామని మా ఉద్దేశ్యమే కాదు. కాని అనుభవము లేమిచేత నీవు ఆలోచించక విడిచిపెట్టిన విషయాల్ని నీకు స్ఫురింపజేయాలని నా అభిప్రాయం. ఆయనతండ్రి యిష్టప్రకారం వివాహమాడితే మహదైశ్వర్యాలు అరచేతిలో వుంటవి. ఆయన యిష్టపడనినాడు ఆ భోగాలువిడచి నిరుపేద జీవనానికి సిద్ధపడి నిన్ను చేపట్టుతారని నేను నమ్మను. మార్గమంతా అనుకూలంగా ఉన్ననాడు ప్రేమను పోషించడం అతిసులభం. కాని, "When poverty Comes in at the door love flies out through the window" అని దరిద్రదేవత గుమ్మంలోంచి లోనికి ప్రవేశిస్తే, ప్రేమ కిటికీద్వారా అంతర్ధానమవుతుందట. ఆనాడు ప్రేమను పోషించడం కష్టసాధ్యంసుమీ. అయినా దూరం ఆలోచించుకో" అన్నది విజయలక్ష్మి సహజమయిన మాతృప్రేమ శాంతం అనుభవం ప్రతిమాటలోను వెల్లివిరుస్తూరుంటే.

ఇక యీమాటలకు ప్రత్యుత్తరం యీయలేకపోయింది వీణ. తలక్రిందకువంచి నిశ్శబ్దంగా వూరుకుంది.

* * *

"మా అమ్మ అలా అన్నారు."

"అయినా ఆమె అలా అనడంలో తప్పేమీలేదు. దూరం ఆలోచించుకొమ్మని చెప్పితే తప్పేముంది? మాతృసహజమైన ఆదుర్దాలో ఆమె హృదయంలోగల భయమామె తెలియజేసింది. కాని యికనేను చెప్పవలసినదున్నది. మానాన్నగారు మన వివాహానికి అంగీకరించని పక్షంలో నేను నిరుపేదనైపోతాను. ఆనాడు నీవు నన్ను తిట్టినా విధిని తిట్టినా కార్యంలేదు. "అయ్యో సుఖిద్దామని వివాహమాడిన ఆగర్భశ్రీమంతుడు దరిద్రుడౌతాడని యెరుకలేక యింత చేసికొన్నా"నని నీవు విచారించి లాభముండదు. కనుక చెబుతూన్నాను. వీణా, విచారించి నీవు మనసుమార్చుకొన్నా నేను విచారించను. నాకు కావలసినది నీవూ నీ సుఖమూను. నా దురదృష్టవశాత్తు నిన్ను పొందలేకపోయినా నీవు సుఖపడుతూన్నావని నేనెంతో ఆనందించగలను. ఇక నీ కొరకు స్వర్గసామ్రాజ్యాన్ని విసర్జించవలసివస్తే వెనుదీయను. నీవు మనసు మార్చుకున్నా అందుకు కించిదాగ్రహం కూడా రాదు. పైగా నీ విచక్షణాశక్తికీ దూరదృష్టికీ గర్విస్తాను. కనుక అమ్మచెప్పిన మాటల్లో అర్థం గ్రహించు. మానాయనగారిని ఒప్పించేటందుకు సర్వశక్తులూ వినియోగించుతాను. వెయ్యేందుకు నీవు కాని పక్షంలో మరోకన్య నాకు భార్యకాదు.

"కాని నీ సుఖమాలోచించుకో" అన్నాడు వసంత్.

"మీరలా మాట్లాడితే నాకు కోపం వస్తుంది. మీ ఐశ్వర్యాన్నిచూచి నేను మోహించడంలేదు. మీ సిరిసంపదల విషయమై యిదివరకు వినలేదు. మీ వేష భాషల్నిచూచి సుందరాకారంచూచి మీ భాషా చమత్కృతినిచూచి మేధాశక్తిని చూచి నేను మిమ్మల్ని ప్రేమించడంలేదు. అప్రయత్నంగా అహేతుకంగా నాకెరుక లేకుండానే నన్ను మీ పాదపద్మాల సన్నిధిని పరమేశ్వరుడు పడవేశాడు. మీలో Magnet ఎక్కడనున్నదీ నాలో Iron ఎక్కడనున్నదీ నేను గుర్తించలేను. కాని ప్రప్రథమంలో నేను మిమ్మల్ని కాలేజీలో చూచిననాడు భరించరాని హృదయావేదన ననుభవించాను. నేనొకకొండ శిఖరాన్నుండి లోయలోనికి చూస్తూన్నట్టూ అగాధమయిన అతి భయంకరమయిన ఆలోయలో న్నుంచి నన్ను కాలయముడు రమ్మనమని ఆహ్వానిస్తూన్నట్టు భయపడి నేను వెనుకకు పోదామని ఎంత ప్రయత్నించినా పోలేక నే నాలోయలో పడిపోతూన్నట్టు అయ్యాను. ప్రేమను ప్రేరేపిస్తూన్న ఆకళ్లలోనుంచి నా వైపు చూడవద్దు. నాకు గుండెల్లో బాధగా వుంది. మీరు కళ్లుమూసికుంటేనేగాని నేను మాట్లాడను."

"వీణా నేనెరుగుదును నా హృదంతరాళాన నీ వమృతవర్షం కురిపించావు. నా జీవితపథాన్ని ముత్యాల ముగ్గువేశావు. నాకై నీ ప్రేమతులలేనిది. నీ విసర్గసౌందర్యామృత పానానికి నే నర్హుణ్ణికాను. నీవు భగవతీ స్వరూపివి. నిన్ను పూజాపీఠాన్ని నిల్పి ఆరాధిస్తాను."

* * *

"వసంతా వద్దుసుమా నిన్నుకని పెంచి విద్యాబుద్ధులుగరిపి పెద్దచేశాము. ఈ మాత్రం మామాటవినవా? మేంమాత్రం నీకు శత్రువులమా? నీ సుఖదుఃఖాలతో మాకు నిమిత్తంలేదా! బాధ్యతలేని కార్యాలు మేమెప్పుడైనా చేశామా? నీ శాశ్వత సుఖంకోశం అయినయింటి అమ్మాయిని అప్సరస కన్యవంటిదాన్ని విద్యావతిని నీకు చూపించి నీసమ్మతి తీసికొని నీకు పెళ్లి చేస్తాము. నీవు సుఖపడుతూంటే చూచి మేమానందించమా? పైగా యీబాలిక నలుపట, కురచట, కులగోత్రాదులిక చెప్ప నక్కరలేదు. ఇంతేకాక కాలేజీలోనుండగా యెవరో విద్యార్థితో సంబంధమట. మా మాటవినవా వద్దు. ఇంత చక్కనిపిల్లని యింత విద్యావతిని యిలాగేవుండే మరో అమ్మాయినిచూచి పెళ్లిచేస్తాము. నీవు కోరిన సౌఖ్యాలన్నీ సమకూర్చే తండ్రిగల అమ్మాయిని చూస్తాను. మేము నీకు శత్రువులముకాము. నామాటవిను, యేమి, యేమంటావు?"

"నాన్నగారూ, మీపట్టు విడువమని కరాంజలి ఘటితమస్తకుడనై విన్నవిస్తూ న్నాను. వీణను నేనెన్నటికి పరిత్యజింపలేను.

గృహలక్ష్మి

ఆమె సుకుమారహృదయమున కాలాగ్ని రవుల్కొలిపి నేను రౌరవాది నరకముల నెదుర్కోలేను. ఆమెకళ్ల వెంబడి నీరుకారిన నాకభ్యుదయములేదు. నన్ను మాత్రం క్షమించండి."

"ఓరి దుర్మార్గుడా కని, పెంచి, పెద్ద చేసిన మా మంచితనమే యింతచేసింది. నీవాలోచించుకొనడానికి 3 దినాలు పరిమితి స్తున్నాను. ఈలోగా ఆలోచించుకొని నీమనస్సు మార్చుకొన్న విషయం నాకు తెలియజేయకపోతే నా యిల్లు విడిచి పోవచ్చు." * * *

తరువాత జరిగేఘోరాలకు కారకు లెవరు? దోష మెవరిది?

"పరివేదన"

శ్రీ పన్యాల వేంకట రంగనాథరావుగారు

పూర్వజన్మానచేసిన పుణ్యమేమొ
గాని, యీనాడు నలుగురిలోనలేక
చినిగిపోయినచీరలో మునిగిపోయి
చీరసింగారమెఱుఁగని శీలవతివి
నీవు, నీకేకవినువార లేరి తల్లి?

వేయికన్నాలతోగుడ్డ పేలికొకటి
ముష్టిమెతుకులఁబట్టుచు మూటఁగట్టు
అన్నికన్నాలతోనున్న గిన్నెనైన
ముట్టలేనట్టినిరుపేద వెట్టులమ్మ
బ్రతుకుచున్నావు యీముష్టిమెతుకుఁదినుచు.

అడుగునడుగున నీరసమడుగులుపడ
లేతపాదాలసాగింపఁ బోతివీవు
ఈమహాకష్టసంద్రాన నీదఁబూని,
కోమలంబైనచేతుల కొసఁగినావు
విధినిఁదూలాడి యాచన వృత్తినీవు.

నీకుసరితూగువారు రాణీలుఁగలరు
గొప్పవారలు సౌధాలఁ గులుకువారు
వారిచిన్నారికోర్కెలు ఫలముఁజెందుఁ
గాని నీకోర్కె పెద్దమ్మ కాంతిలోన
మండిపోవును నిముసాన భగ్గుమనుచు.

అపుడహల్యకు మితిలేని యందమిచ్చి
తనకుతానే పరవశాన మునిఁగినాడ
టంచుమాతాతమున్ను లిఖించినాడు
నాటి మిగిలినకోర్కెపై కోటియంద
ములతో నిన్నుసృజించి నీపూర్వజన్మ
ఫలముఁగాంచియు దుఃఖించి, వైచెనేమొ
నేడు కమలాసనుఁడు నిన్ను పాడుచేసి.

పూర్వజన్మానచేసిన పుణ్యమేమొ
గాని, యీనాడు నలుగురిలోనలేక
చినిగిపోయినచీరలో మునిగిపోయి
చీరసింగారమెరుఁగని శీలవతివి
నీవు, నీకేకవినువార లేరి తల్లి?